

MENDELOVA UNIVERZITA V BRNĚ

Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií

Mikrofinancování v Peru

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

Mgr. Martin Hrabálek, Ph.D.

Autor:

Petra Nedorostová

Brno 2015

Prohlašuji, že bakalářskou práci na téma „*Mikrofinancování v Peru*“ jsem vypracovala samostatně pod vedením Mgr. Martina Hrabálka, Ph.D. a uvedla v ní všechny použité literární a jiné zdroje.

V Brně dne 19. prosince 2015

Podpis

Poděkování

Ráda bych tímto poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce Mgr. Martinu Hrabálkovi, Ph.D., za jeho odborné vedení, během kterého mi ochotně pomohl při celém zpracovávání bakalářské práce a dával mi cenné rady i připomínky, které pomohly k jejímu vzniku.

Abstrakt

NEDOROSTOVÁ, Petra. *Mikrofinancování v Peru*. Bakalářská práce. Brno, 2015.

Hlavním úkolem této bakalářské práce je přiblížit a popsat koncept mikrofinancování a mikrofinančních institucí včetně jeho skladby. První část blíže představí mikrofinanční teorii, obecné principy i historii. Další část se zaměří na konkrétní aplikaci mikrofinancování v Peru a popis konkrétních organizací, které zde působí. Závěrem bude zhodnocení efektivnosti existence mikrofinančních institucí a jejich přispění ke zlepšení životní úrovně v Peru.

Klíčová slova

mikrofinancování, mikrofinanční instituce, formy mikroúvěrů, Latinská Amerika, Peru

Abstract

Nedorostová, Petra. *Microfinance in Peru*. Bachelor's thesis. Brno, 2015.

The main task of this bachelor's thesis is to approach and describe the draft of microfinance and microfinancial institutions including its composition. The first part introduce microfinance theory, general principles and history. The next part is focused on specific application microfinance in Peru and description of concrete organizations that work here. Conclusion will be valorization efficiency existence of microfinancial institutions and they have influence to improvement life situation in Peru.

Key words

microfinance, microfinance institutions, microcredit, Latin Amerika, Peru

Obsah

1	Úvod	8
1.1	Cíl práce.....	9
1.2	Metodika práce	9
2	Historie	10
2.1	První mikrofinanční teorie.....	10
2.1.1	Dnešní podoba mikrofinancování	11
2.1.2	Grameen Bank a její principy.....	11
2.2	MFI instituce.....	12
2.2.1	Hlavní mikrofinanční principy	12
2.2.2	Vymezení mikrofinančních institucí	15
2.2.3	Formální finanční instituce.....	16
2.2.4	Semiformální finanční instituce	16
2.2.5	Neformální finanční subjekty	17
2.3	Formy Mikroúvěrů	17
2.3.1	Mikroúvěr a Mikropůjčka	17
2.4	Silné a slabé stránky	18
2.4.1	Cena kapitálu.....	20
2.4.2	Žadatel o půjčku	20
2.4.3	Splátková disciplína	21
2.4.4	Credit officer a úvěrové skupiny	22
2.4.5	Klienti podle příjmu	22
3	Mikrofinancování v Latinské Americe	24
3.1	Historie mikrofinancování v Latinské Americe	25
4	Peru.....	26
4.1	Demografie	26
4.2	Mikrofinancování v Peru	27

4.2.1	Historie mikrofinancování v Peru	28
4.2.2	Časová osa mikrofinancování v Peru	29
4.3	Role vlády v rozvoji	29
4.3.1	Právní rámec.....	30
4.3.2	Peruánská regulace	30
4.3.3	Řízení rizik	31
4.3.4	Rizika	31
4.3.5	Úvěrové úřady	32
4.3.6	Cajas Municipales	32
4.3.7	Důležitost finančního sektoru.....	33
4.3.8	Dotace.....	34
4.3.9	Zneužívání mikropůjček.....	34
4.3.10	Problém okamžité spotřeby	34
4.4	Mikrofinanční instituce.....	35
4.4.1	Světové srovnání	35
4.4.2	Financiera Edyficar	36
4.4.3	MiBanco	36
4.4.4	IDESI Lambayeque	37
4.4.5	Mentors – Per	37
4.4.6	Crediscotia.....	37
5	ZÁVĚR.....	39
6	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ	41
7	SEZNAM ZKRATEK.....	46
8	SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ.....	47

1 Úvod

Tato práce se zaměřuje na mikrofinancování, jeho historii, koncept a konkrétní využití v Peru. Mikrofinancování je jedním z úspěšných a především dlouhodobě udržitelných programů bojujících proti chudobě, který dosahuje svého největšího rozmachu s přelomem 21. století. Využívá se především v rozvojových zemích světa se snahou zlepšit životní úroveň těchto obyvatel s nízkými příjmy. Tento koncept zprostředkovává drobné finanční transakce mezi věřiteli a dlužníky, čímž zpřístupňuje chudým finanční služby, které by pro ně za jiných okolností byly nedostupné. Jedná se o menší půjčky v řádu desítek či stovek dolarů, které napomáhají soběstačnosti, zvýšení životní úrovně a především jim pomáhají založit nebo rozvinout své vlastní malé podniky. Stále častěji se tyto instituce snaží podpořit dlužníky rekvalifikačními kurzy, čímžlepší jejich postavení na trhu práce. Tímto se mikrofinancování snaží pochopit situaci nízko příjmových jedinců a oproti jiným formám institucí má mnohem bližší přístup ke svým dlužníkům. Chudé obyvatelstvo nemá ve většině případů buď přístup k finančním službám, nebo jim kvůli jejich špatné situaci nechtějí banky peníze půjčovat, proto je mikrofinancování pro mnoho chudých jediným východiskem. Koncept je převratný v boji s chudobou díky zpřístupnění finančních prostředků lidem, kteří by na ně jinak nedosáhli, místo jednorázového finančního příspěvku, jak tomu bývá u bez ziskových organizací.

Mikrofinanční instituce bývají nejčastěji neziskové organizace, ale mohou to být i banky nebo instituce s účastí samosprávy či státu. Jedná se o neformální finanční sektor. Rozšíření mikrofinancí je jednou z priorit Organizací spojených národů (OSN) a je součástí Rozvojových cílů tisíciletí (Millennium Development Goals, MDGs). V současné době se do tohoto konceptu zapojily miliony lidí z rozvojových i rozvinutých zemí po celém světě.

Peru spolu s Nikaraguou patří k zemím Latinské Ameriky s největším potenciálem pro mikrofinancování díky stále se rozšiřující škále finančních služeb a podpory ze strany vlád. Peru bylo dva po sobě jdoucí roky zvoleno za zemi s největším potenciálem pro mikrofinancování. Může za to role vlády v rozvoji, která ho podporuje a vytváří tak příznivé podnikatelské prostředí, kdy se mikrofinancování stává stále častěji výhodnější pro věřitele než pro dlužníky. Taková motivace vede k většímu množství poskytnutých půjček a snížení dlouhodobé míry chudoby. Velký úspěch má i Jihovýchodní Asii a Africe.

1.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je popsat koncept mikrofinancování a analyzovat mikrofinanční situaci v Peru se zaměřením na regulaci ze strany vlády, včetně podmínek, které zde byly nastaveny pro jeho vytváření. Práce je rozdělena do dvou hlavních částí. První část blíže představuje pojem mikrofinancování a jeho teoretické vymezení včetně hlavních principů. Popisuje historii jeho vzniku, vymezení mikrofinančních institucí a jejich produkty, ale i silné a slabé stránky. Rovněž se zabývá otázkou, v čem je mikrofinancování převratné a obtížným přístupem chudých k finančním službám. Druhá část se zaměří na představení situace Latinské Ameriky a především konkrétní mikrofinanční situaci v Peru. Blíže popíše roli vlády v rozvoji, jaká opatření byla v Peru provedena. Součástí je i popis vybraných mikrofinančních institucí, které zde působí.

1.2 Metodika práce

Práce se skládá z části teoretické a praktické. Pro teoretickou část je provedena literární rešerše. Formy mikrofinančních institucí a půjček jsou popsány v teoretické části. Součástí je i přiblížení celkového problému chudoby a vymezení pro jakou skupinu obyvatel je mikrofinancování určeno. Práce je zaměřená na mikrofinancování v Peru, proto je v druhé části na základě dostupných informací popsána role vlád v rozvoji a situace státu na mikrofinančním trhu. Část zabývající se Latinskou Amerikou nastiňuje situaci ve zdejších zemích a důvody, proč je zde vhodné mikrofinanční prostředí. Mnoho tamních zemí mikrofinancování již využívá, nebo by zde bylo vhodné expandovat. Druhá část zahrnuje mnoho internetových zdrojů ze zahraničních portálů, ale také odborných publikací. Kvůli nedostupnosti informací nebylo možné provést analýzu a komparaci portfolií vybraných mikrofinančních institucí. Práce je založena na empiricko-analytickém přístupu a popisuje aktuální situaci v Peru. Vzhledem k charakteru neustálých inovací a změn byly internetové zdroje pro práci nezbytné a stěžejní. V závěru je shrnuta analýza mikrofinancování v Peru a výhled do budoucna. Součástí je i zhodnocení jejího přínosu pro Peru.

2 Historie

2.1 První mikrofinanční teorie

S prvními myšlenkami mikrofinancování se můžeme setkat již na počátku 14. století, kdy církve chtěla podporovat chudé poskytnutím výhodných úvěrů. Nejdříve zde byla snaha o poskytnutí půjček s výhodným nízkým úrokem. Později v roce 1361 přišel londýnský biskup Michael Nothburg s myšlenkou založení banky, od které si žadatel bude moci půjčit peníze, dokonce bez úroku, ale s podmínkou, že musí zastavit bance majetek v hodnotě půjčky. Michael Nothburg dokonce poskytnul kapitál, aby banka fungující na tomto systému mohla vzniknout. Takový systém ovšem nefungoval vzhledem k faktu, že náklady na chod banky byly financovány z původního kapitálu a banka nevydělávala. (Svitáková, Opočenská, 2011: 10)

Velice blízkou podobu s dnešním financováním měly tzv. irské fondy založené v roce 1920 spisovatelem Jonathanem Swiftem. Byl to již propracovanější systém malých půjček (5 - 10 liber). Tyto půjčky byly poskytovány za účelem podpory produktivní činnosti podnikání. Částky se splácely jednou týdně a za člověka, kterému byla půjčka poskytnuta, museli ručit další dva lidé ze sousedství. Swift se domníval, že lidé budou ručit jen za čestného a pracovitého člověka, a tím si ověří žadatelovu důvěryhodnost. (Hollis a Sweetman, 1998: 295)

Koncept těchto půjček se úspěšně ujal a během pár následujících let vzniklo mnoho fondů na podobné bázi. K velkému přispění zvýšení oblíbenosti těchto půjček a jejich významu napomohla liberalizace finančních trhů v roce 1823, která povolovala účtovat úrok. Nejvíce poskytnutých půjček se datuje kolem 40. let 19. století. O další rozšíření konceptu půjček pro chudé se zasloužili Hermann Schultze-Delitzsch a Friedrich Wilhelm Raiffeisen v polovině 19. století. V této době vzniklo první úvěrové družstvo fungující na principu německých družstev na území Severní Ameriky La Caisse Populaire de Levis. (Svitáková, Opočenská, 2011: 11)

V 60. letech 20. století se rozmohl systém zemědělských rozvojových bank, který měl za cíl podporovat malé a střední rolníky, vzhledem k tzv. "zelené revoluci". Státem vlastněné instituce se obávaly, aby rolníci měli finanční prostředky k pokrytí nákladů při přechodu na šetrnější technologie. Kvůli recesi na počátku 80. let většina těchto bank zanikla a některé byly zprivatizovány. (Bhandari, Kundu, 2014: 69)

2.1.1 Dnešní podoba mikrofinancování

Za zakladatele dnešního mikrofinancování se nejčastěji považuje profesor ekonomie Muhhamad Yunus, zakladatel Grameen bank, která se stala vzorem pro mikrofinancování po celém světě. Muhammad Yunus získal většinu svých zkušeností a vizi Grameen při experimentování s půjčkami v 70. letech, které prováděl v bangladéšské vesnici Jobra. (Nováček, 2014: 8)

Experiment spočíval v tom, že poskytnul skupině tamních vesničanek půjčku ve výši 27 dolarů. Od žen nepožadoval žádnou záruku vrácení peněz nebo penalizaci a ženy nejenže půjčku splatily, ale využily půjčku k založení spořicíh účtů a vybudovaly udržitelnou obchodní činnost. Tímto přispěl koncem 20. století k tzv. boomu v mikrofinancování. (Svitáková, 2011: 12)

2.1.2 Grameen Bank a její principy

Grameen bank se stala postupem času vzorem pro mikropůjčky. Byla založena 1983 profesorem ekonomie Muhammadem Yunusem, který v roce 2006 obdržel Nobelovu cenu míru. (Grameen, 1998)

Grameen bank se specializuje především na půjčky chudému obyvatelstvu na venkově. V dnešní době má 2565 poboček a své služby poskytuje v 81 379 vesnicích, což je více než 97 % z celkového počtu vesnic v Bangladéši a za dobu jejího působení podařilo získat 8 cen v oblasti pomoci chudým, mezi nejvýznamnější patří Gándhího Nobelova cena míru (2000) a Nobelova cena za mír (2006). (Grameen, 1998)

Celý koncept půjček Grameen bank změnil vnímání světa půjček, protože odstranil potřebu zajištění sankcí za nesplacení půjček a vytvořil zcela nový, dosud nevyzkoušený systém bankovních půjček založený na vzájemné důvěře mezi věřiteli a žadateli o půjčku. (Grameen, 1998)

Profesor Muhammad Yunus, zakladatel a její generální ředitel věřil, že finanční prostředky by měly být poskytnuty, pokud jsou pro to vhodné podmínky. Podle konkrétních slov Muhammad Yunus: „Tyto miliony mladých lidí s jejich miliony malých snažení mohou vytvořit největší rozvojový zázrak.“ (UNESCO, 2001)

2.2 MFI instituce

Mikrofinančními institucemi bývají nejčastěji neziskové organizace, ale můžeme se setkat i s bankami nebo institucemi s účastí samosprávy či státu. Podle údajů z roku 2005 existovalo více než tři tisíce mikrofinančních institucí a jejich počet se stále navyšuje se zvyšující se oblibou mikrofinancování. (myELEN, 2014)

Hlavním cílem těchto institucí je dát chudým lidem příležitost stát se soběstačnými tím, že poskytnou finanční prostředky. V dnešní době je zaznamenáno více než 500 milionů lidí, které pozitivně, ať už přímo či nepřímo, ovlivnily mikrofinanční činnosti. (Investopedia, 2015)

V současné době nabízejí mikrofinanční instituce mnoho produktů pro své zájemce. Kromě půjček poskytují například i nabídky pojištění nebo kauce. (Microfinance-info, 2009)

Za první velký nárůst těchto institucí mezi lety 1950 a 1970 byla snaha pomoci zemědělcům s vidinou následného zvýšení produkce a následného celkového blahobytu země. To mělo za následek vznik nestátních neziskových organizací (NGOs). V roce 1980 se většina zaměřila především na pomoc ženám, kterým bylo poskytnuto nejvíce půjček, ale v roce 1990 se mnoho těchto institucí transformovalo na formální finanční instituce. (Kiva, 2005) Transformace bývá v tomto kontextu často označována za komercializaci mikrofinančních institucí. Hlavním rozdílem je změna právního postavení z neregulované neziskové či nevládní organizace (NGO) do regulované neziskové instituce. Na regulované instituce dohlíží finanční úřad v místě, kde jsou registrovány a vykonávají svoji činnost přiměřeně kapitálovým standardům, což je velice lákavé pro kapitálové investory, kteří chtějí zajistit, aby hodnoty jejich investic byly udržovány nebo se rozšiřovaly. Celé odvětví mikrofinancování se stále snaží rozvíjet co nejúčinnější mechanismy, aby bylo možné zajistit co největší možnou podporu. (Microfinanceinfo, 2009)

2.2.1 Hlavní mikrofinanční principy

Koncept mikrofinancování se rozvíjel po dlouhou dobu. Základní principy byly stanoveny až v roce 2004 na summitu G8. Stanovení základních principů je nezbytné pro úspěšné fungování tohoto nástroje v boji s chudobou. (CGAP, 2004)

1. Chudí potřebují celou řadu finančních služeb, nejen půjčky.
 - Všichni lidé na světě, nejen chudí lidé potřebují široký výběr finančních služeb. Důležité je, aby byly vyhovující, flexibilní a za rozumnou cenu.
2. Mikrofinancování je mocný nástroj proti chudobě.
 - Mikrofinancování pomáhá domácnostem zvýšit své příjmy, a tím snižuje jejich zranitelnost. Rodinám tímto dává možnost plánovat do budoucna, zlepšovat své životní podmínky a podporuje vzdělání.
3. Mikrofinancování znamená stavbu finančních systémů, které slouží chudým.
 - Nejvíce chudých je v rozvojových zemích, kde je přístup k základním finančním službám omezený. Mikrofinancování je vnímáno v mnoha zemích jako marginální sektor, který je především v zájmu rozvojových dárců, vlády a sociálně odpovědných investorů.
4. Finanční udržitelnosti musí dosáhnout značný počet chudých lidí.
 - Na trhu je nedostatek silných maloobchodních finančních zprostředkovatelů a proto většina chudých lidí nemá spolehlivý přístup k finančním službám. Budování udržitelných finančních institucí není samoúčelné, jelikož je jediným dosud známým a ověřeným východiskem, jak dosáhnout významného rozsahu pomoci chudým. Poskytuje možnost větších finančních prostředků pro chudé, na rozdíl od finančních agentur, které peníze darují.
5. Mikrofinancování je o budování stalých místních finančních institucí.
 - Budování finančních systémů pro chudé znamená budování zdravých finančních zprostředkovatelů, kteří budou schopni poskytnout finanční služby pro chudé na trvalém základě. Tyto instituce by měly být schopny mobilizovat a recyklovat domácí úspory, poskytování úvěrů a rozsahu služeb.
6. Mikroúvěr není vždy odpověď.
 - Mikroúvěr není vhodným řešením pro každého. Lidé bez příjmů potřebují jinou formu podpory. Každý, kdo využívá mikroúvěr, musí splňovat předpoklady pro budoucí splácení půjčky.

7. Tvorbou úrokových stropů může docházet k poškození přístupu chudých lidí k finančním službám.
 - Poskytování mnoha malých částek je finančně nákladnější, než poskytnutí pár velkých úvěrů. V případě, že mikrofinanční instituce účtuje úrokovou sazbu, která je výrazně vyšší oproti sazbám bankovních úvěrů, tak nemůže pokrýt své náklady na svůj růst a udržitelnost. Finanční prostředky k zapůjčení budou omezeny a především budou mít nejisté dodávky dotací financování od vlád, které regulují úrokové sazby.

8. Úkolem vlády je zprostředkovávat, nikoli přímo poskytovat mikrofinanční služby.
 - Důležitou rolí vlády je vytváření podpůrného politického prostředí, rozvoj finančních služeb a ochrana úspor chudých lidí. Cílem vlády je i udržení makroekonomické stability.

9. Dotace dárců by měly mít doplňující charakter, nikoli konkurovat s kapitálem soukromého sektoru.
 - Dárci by měli využívat vhodně vybrané granty, půjčky a nástroje vlastního kapitálu k vybudování institucionální kapacity poskytovatele finančních služeb. Také by měli pomáhat rozvíjet podpůrné infrastruktury (ratingové agentury, úvěrové instituce, kapacitu auditu aj.) a experimentální služby a produkty. Dárcovské dotace mohou být nezbytné při pomoci řídce osídleným a jinak těžce dosažitelným populacím.

10. Nedostatek institucionálních a lidských kapacit je klíčem k omezení.
 - Mikrofinancování je specializovaný obor, který kombinuje bankovníctví se sociálními cíli. Celá kapacita konceptu musí být zajištěna na všech úrovních, od finančních institucí prostřednictvím regulačních a informačních systémů k rozvoji vládních a dárcovských agentur. Většina investic by měla jít do soukromého i veřejného sektoru, aby bylo možné zaměřit se na vybudování těchto kapacit.

11. Význam finanční a terénní transparentnosti.
 - Je nezbytné, aby byly dostupné přesné, standardizované a srovnatelné informace o sociální a finanční výkonnosti finančních institucí poskytujících služby pro chudé. Tyto informace jsou důležité pro případně posouzení rizika a výnosů. (CGAP, 2004)

2.2.2 Vymezení mikrofinančních institucí

V závislosti na historických událostech a potřeby působení MFIs v jednotlivých státech vzniklo velké množství těchto institucí. Velký vliv měl i ekonomický rozvoj.

Nejčastěji bývají MFIs rozděleny do jednotlivých kategorií podle jejich právního rámce. (Ledgerwood, 1999: 97)

Formální finanční instituce:

- Veřejné rozvojové banky
- Soukromé rozvojové banky
- Spořitelny a poštovní spořitelny
- Obchodní banky
- Nebankovní finanční zprostředkovatelé

Semiformální finanční instituce:

- Úvěrová sdružení
- Víceúčelová družstva
- Nevládní organizace (NGOs)
- Některé svépomocné seskupení (SHGs)

Neformální finanční subjekty:

- Místní půjčovatelé peněz (moneylenders)
- Obchodníci (zastavárníci)
- Většina SHGs
- Rodiny a přátelé
- ROSCA a její modifikace

2.2.3 Formální finanční instituce

Tyto instituce bývají zpravidla rozeznatelné kvůli zprostředkovatelům vlády a měnovým orgánům, pod jejichž dohledem vykonávají svoji činnost. S nimi jsou spojené některé veřejné funkce. (Rural Finance, 2007)

Jsou dotovány vládou a mohou obdržet granty a další podpory od dárcovských agentur. Vedou neustálé obsáhlé písemné záznamy o činnosti svých klientů, přestože některé informace jsou irelevantní. Kromě záznamů nemají žádný blízký kontakt s prostředím, v němž působí. Formální finanční instituce nepodporují malé farmáře, domácnosti s nižšími příjmy a malé podniky. Zaměřují se spíše na gramotnou a lépe finančně zabezpečenou klientelu, která uspokojí jejich přísné úvěrové podmínky. (GDRC, 2001)

2.2.4 Semiformální finanční instituce

Velkým rozdílem mezi semiformálními finančními institucemi a formálními finančními institucemi je regulace orgánů bankovního dohledu. U semiformálních finančních institucí není bankovní dohled regulován, přesto ale musí dodržovat základní právní rámec dané země, jakým je například obchodní zákoník. Služby, které se poskytují, zasahují do oblastí formálních i neformálních institucí. Tyto instituce většinou získávají finanční podporu od soukromých dárců nebo místních vlád. Jedná se o dotace a dary podporující jejich provoz a rozšiřují dosah působnosti. Nejvíce je finančních NGO a finančních družstev. (Fuller, 1998: 145-157)

V posledních desetiletích se stále více podílí na financování malých podniků a mikropodniků. Semiformální finanční instituce mají lepší přehled o lokálních poptávkách drobných podnikatelů, než je tomu u formálních institucí, proto hrají důležitou roli při podpoře rozvoje malého podnikání. Za to může i větší oddanost klientům a dobrý místní dosah. (International Labour Office, 1995)

2.2.5 Neformální finanční subjekty

Poskytovatelé neformálních finančních služeb jsou ze všech tří skupin nejvíce flexibilní, jelikož jsou mimo vládní regulaci a dohled. To jim dává výhodu reagovat rychleji na měnící se situaci na trhu. Pro většinu činností není zapotřebí ani licence. Vzhledem k právní povaze těchto neformálních finančních subjektů jsou velice důležité při finanční pomoci chudým domácnostem, než je tomu u formálních institucí. Tyto subjekty nejsou zahrnuty v oficiálních národních statistikách a nejsou povinny vést účetnictví, přestože se v součtu jedná o velkou zapůjčenou částku, která výrazně ovlivňuje HDP dané země. (Anderson, Baland, 2002: 964)

2.3 Formy Mikroúvěrů

Nejznámějším a hlavním produktem mikrofinancování je mikroúvěr. V anglickém jazyce se používá kromě termínu microcredit i microloan. Českou verzí těchto slov jsou mikropůjčka a mikroúvěr. (Small Business, 2015)

2.3.1 Mikroúvěr a Mikropůjčka

Mikrofinancování vzniklo jako snaha podporu chudých zemí za účelem pomoci zahájit hospodářskou činnost. V dnešní době se ale setkáváme s mikrofinancováním pro podnikatele a malé firmy v USA, které nemají žádné finanční prostředky vzhledem k snížení dostupnosti úvěrů. Hlavní cíl podpory mají mikropůjčka a mikroúvěr stejný. Mikroúvěr na rozdíl od mikropůjčky poskytuje možnost půjčky prostřednictvím mikropůjčovatelů, jako jsou pojišťovny a banky. Mikropůjčka je spíše formou mikroúvěru, kdy podnikatel provozující malou firmu obdrží peníze výměnou za slib, že úrok i úvěr budou splaceny v určitém dohodnutém časovém období. (Small Business, 2015)

Mikroúvěry nabízené konvenčními nebo specializovanými bankami a družstevními záložnami jsou alternativou k jiným neformálním zdrojům úvěrů, jako jsou půjčky. Dříve museli lidé spoléhat pouze na financování prostřednictvím bohatšího člověka v případě, že si sám nemohl půjčku dovolit. (Forbes, 2010)

Mikroúvěry se dají rozdělit na mnoho kategorií, ať už od žadatele o hypotéku nebo půjčku sloužící k podpoře podnikatelského segmentu. O mikroúvěr může zažádat i skupina lidí a ne pouze jednotlivci. Podle poskytnutí konkrétního úvěru ho potom dělíme do skupiny úvěrů. Při skupinovém úvěru může každý člen půjčky nabídnout vlastní závazek nebo skupinový k zajištění úvěru. Při poskytování individuálních úvěrů je odpovědný za jeho splácení pouze jeden klient. Mikroúvěry se dále dělí podle činnosti podnikání. Specializované banky se zaměřují především na podporu zemědělství. (Small Business, 2014)

Mikropůjčka je oproti tomu malý úvěr podporující chudé podnikatele, aby pomohla zajistit úspěch firmy. K mikropůjčce se pojí i školení. Na rozdíl od příjemců finančních podpor ze strany státu a charit poskytujících finanční prostředky z důvodu potřeby přežití, při mikropůjčce se obě strany (věřitel i dlužník) dohodnou na půjčované částce, která se bude po určitou dobu splácet. Časové období bývá zpravidla delší a záleží na domluvě. Nezvyklá je i půjčovaná částka, může se jednat o 100 dolarů i méně. Úroková sazba se pohybuje zpravidla okolo 30 %. (Small Business, 2014)

2.4 Silné a slabé stránky

Mikrofinancování má velký potenciál. Je jedním z nejslibnějších nástrojů v boji proti chudobě. Potenciál mikrofinancování spočívá už v jedné z jeho hlavních myšlenek, kterou je podpora populace, která žije za méně než 5 dolarů denně. Taková populace nemá přístup k bankovním službám, proto je pro ně obtížné, a až prakticky nemožné svoji situaci změnit. Z 5 dolarů denně pokryjí svoje základní životní potřeby a na investiční nebo podnikatelské záměry jim již nezůstávají prostředky. Jednou z největších předností je její netradiční uchopení problému chudoby s cílem půjčovat menší částky, než pouze dávat. Proto má mikrofinancování potenciál k dlouhodobému udržení, jelikož se nejedná pouze o jednostrannou nevratnou transakci. (Rozvojovka, 2011)

V současné době má pouze jedna třetina obyvatelstva planety přístup k bankovnímu systému a tím i možnosti zažádat si o půjčku. Dvě třetiny těchto lidí žijí právě v rozvojových zemích. Problémem žádání o půjčku je zde nejen nedostupnost služeb, ale jejich poskytnutí je nemožné vzhledem k absenci vlastnických či finančních výkazů, přestože obyvatelé vlastní obydlí, chatrče nebo zemědělskou půdu. (Dream Life, 2008)

S mikrofinanční půjčkou se většinou instituce snaží i zapojení klientů do kurzů drobného podnikání, aby zajistily co nejefektivnější využití půjčky. Státní přerozdělování finanční pomoci bývá často zdlouhavé a nefunkční. Mikrofinanční instituce ale pracují přímo s chudými, což podporuje současný neoliberalní trend pomoci chudým. (Rozvojovka, 2008)

Podstatným přínosem je i podpora v oblasti ženských práv. Ženy v mnoha případech nedisponují žádným nebo minimálním majetkem. Tento problém se týká především oblasti Středního východu. Mikrofinanční půjčka ženám pomůže zvýšit sebevědomí a později může i zvýšit rozhodovací roli ve společné domácnosti. (Svitáková, 2011: 19)

V současné době se objevuje limit právě v oblasti využití půjčky. Přestože služeb mikrofinancování využívá v současné době 15 - 20 miliónů vesnických domácností v oblasti Bangladéše, půjčky již nemají tendenci takového exponenciálního růstu v pomoci zlepšení životní úrovně jako při jeho vzniku. Důvodem je využití půjček na okamžitou spotřebu místo původní myšlenky zainvestování. Přestože má mikrofinancování velký potenciál pomáhat chudým lidem, problémem tohoto konceptu je, že nemůže pomáhat skupinám, které nejsou a do budoucna nemohou být ekonomicky aktivní. Mikrofinančních služeb proto nemohou využívat lidé se zdravotním postižením, staří lidé nebo sirotci. Za člověka vhodného pro mikropůjčku je proto zdravý člověk, který je ekonomicky aktivní a díky tomu se předpokládá, že bude produktivní. Samozřejmě každý je člověk je jedinečný a ani mikrofinanční příspěvek nemusí pomoci člověku, který nemá podnikatelské nebo investiční schopnosti. Možným problémem je i nedostatečná finanční gramotnost, která je pro vhodné investování půjčky nezbytná. Bohužel může dojít i k situaci, kdy je poskytnutá půjčka sice investována, ale neefektivně a dlužník se dostává do ještě tíživější situace, jelikož nemá finanční prostředky na splácení úvěru, který mu byl poskytnut. Proto není mikrofinancování vhodnou alternativou i pro chudé oblasti s řídkým osídlením kvůli omezeným příležitostem k podnikání. Nejdiskutovanějším problémem v oblasti mikrofinancování je rozkol mezi udržitelností poskytovaných služeb a množstvím obslužených klientů stojící proti snaze o co nejlevnější schémata pro nejchudší vrstvy. Mikrofinanční instituce stále musejí spoléhat na finanční podporu státu a mezinárodních dárců, díky které se snaží udržet nízký úrok půjček. Pro MFi je proto obtížné plánovat do budoucna, přestože by nejraději pokryly co největší počet zájemců o půjčku. (Svitáková, 2011:20)

2.4.1 Cena kapitálu

Ceny kapitálů se velmi liší v různých částech světa. Nejvyšší ceny, 60 % až 100 % jsou v rozvinutých částech světa. Mezi takové patří Mexiko a státy Latinské Ameriky. V Asii se úroková míra pohybuje okolo 15 – 20 %, díky dotacím od státu. V Evropě se úroková míra mikropůjček pohybuje okolo 4 %. (myELEN.com, 2013)

Další možností půjček jsou lichváři. Půjčování od lichvářů se řadí mezi nejméně výhodné, protože úroková sazba může dosahovat od 100 – 240 %. Získání půjčky je sice snadné a proto na první pohled lákavé, ale nese s sebou kromě splácení i další výrazná rizika jakými jsou detaily v netransparentních smlouvách se skrytými sankcemi. Řadí se mezi velmi nebezpečnou formu půjček, která je i přesto poměrně častá, protože je relativně lehce dostupná. Chudí lidé většinou potřebují peníze okamžitě a v danou chvíli si myslí, že je jediným řešením. Tyto půjčky si většinou berou lidé, kteří jsou předlužení a hrozí jim exekuce, proto jim banky ani soukromé finanční instituce nechtějí půjčit. U vládních úvěrů se úrokové sazby pohybují okolo 16 – 20 %. Nejsou ovšem řešením, jelikož chudé obyvatelstvo na jejich úvěry ve většině případů nedosáhne, protože banky nepůjčují lidem bez záruk a historie. (Best Buy Investments, 2011)

2.4.2 Žadatel o půjčku

Mikrofinanční půjčky jsou určeny pro chudé a lidi s nízkými příjmy. Dnešní doba není ve většině případů pro takové lidi příznivá, jelikož lidé bez finančních prostředků nemají přístup k tradičním finančním institucím, a proto je pro ně obtížnější svoje postavení změnit. Nejčastějšími žadateli o půjčku jsou malí a drobní podnikatelé, jejichž podnikání probíhá ve většině případů na volné noze. Patří sem velké procento farmářů, ale i maloobchodníků, kteří nabízejí své rukodělné výrobky v pouličních stáncích nebo z domova.

Nejčastějšími klienty jsou ženy. Mikrofinanční instituce uvádějí čísla až okolo 90 % z celkového počtu žadatelů. Ženy jsou oproti mužům spolehlivější ve splácení půjček a ve většině případů je využívají efektivněji, aby zvýšily svoji životní úroveň, jelikož z informací o finanční situaci klientů vyplývá, že většina se nachází těsně nad nebo pod úrovní chudoby. Mezi klienty mikrofinančních institucí se neřadí domácnosti, které jsou nejchudší nebo úplně bez prostředků. Takový klient by nemohl dostát svým závazkům a nevykazuje dostatečně stabilní příjem na to, aby mohl splácet úvěry. Jedná se okolo 10 % domácností.

Mezi klienty, kteří mohou zažádat o půjčku, řadíme ty, kteří jsou nad hranicí chudoby a vlastní pozemky nebo nemovitosti, kterými by mohli ručit. Může se jednat o bohatší rolníky, vlastníky malých statků, obchodníky, vlastníky mikropodniků a malých podniků, administrativní a přední pracovníci, bohatší dělníci, učitelé nebo majitelé plantáží. Pro ty může být obzvlášť obtížný přístup k tradičnímu bankovnímu systému, ať už kvůli nedostatku zdrojů, negramotnosti nebo vzdálenosti. (Svitáková, 2011: 12-13)

2.4.3 Splátková disciplína

Ve většině spotřebitelských úvěrů bývá hlavním problémem právě jejich splácení, v mikrofinancování je ovšem mnohem menší. Ve většině vyspělých států se poskytují spotřebitelské úvěry především ke zkvalitnění života, jakým je koupě automobilu nebo spotřebiče do domácnosti. V chudých zemích ale mikrosvět znamená uspokojení základních potřeb a uniknout před hrozbou hladovění. Dlužník si je tedy vědom, že na mikropůjčce závisí jako živobytí, a proto je motivace úvěr splatit a efektivně využít mnohem vyšší. Velkým rozdílem je i vymáhání splácení úvěru. V případě mikroúvěrů se nejedná o vynuovení bankou, ale sousedů a vesnické samosprávy. Takové přímé jednání s lidmi z okolí se jeví zatím jako velmi účinné. (myELEN, 2014)

Takové půjčování platí i u skupin, kdy ostatní členové skupin ručí metodou „jeden za všechny – všichni za jednoho“. V takových případech není anonymní bankou vynuovená splácení úvěru, ale na dlužníka je tvořen případný nátlak ze strany vesnických autorit. V případě poskytování úvěru skupinám se hovoří o takzvaných village banks, což jsou většinou skupiny žen. Počet žen ve skupinách se pohybuje okolo 15 - 30. Ženy se v průběhu let projeví jako nejdůvěryhodnější dlužníci, jelikož jejich splácení je nejsvědomitější. Finanční prostředky poskytované skupinám nikdy nejdou na okamžitou spotřebu, ale jako investice. Např.: koupě ovce nebo stroj na výrobu placek. Takto poskytované úvěry prochází stálými inovacemi, jakými jsou povinné spoření, kolektivní fondy nebo dokonce blokování úvěrování celé skupiny, kdyby nastala situace, že jeden z členů přestane splácet. Členové se tímto systémem vzájemně podporují a dosahují velmi uspokojivých výsledků. (Best Buy Investments, 2011)

2.4.4 Credit officer a úvěrové skupiny

Se zapůjčováním village banks se pojí i tzv. credit officer (úvěrový úředník), který je zaměstnancem mikrofinančních institucí a má za úkol dohled nad úvěrovými skupinami. Jedná se o místní autoritu, která musí znát lokální prostředí a řeč. Bydlí v takové blízkosti, aby ve své funkci mohl objíždět a kontrolovat úvěrové skupiny. (Best Buy Investments, 2011)

Úvěroví úředníci zastávají důležitou roli v rozhodování o poskytnutí úvěru. Setkávají se s žadateli o úvěr a shromažďují velké množství dat, podle kterých předávají informace úvěrové komisi, včetně svého vlastního doporučení. Komise může úvěr schválit nebo odmítnout poskytnout. V případě, že souhlasí, rozhodne o výši úvěru. Velmi podstatná je nezaujatost těchto úvěrových úředníků, protože jejich subjektivní názor může ovlivnit výši úvěru, který žadatel dostane. Důležitý je monitoring těchto pracovníků a snaha vyhnout se genderové předpojatosti. (Social Science Research Network, 2010)

2.4.5 Klienti podle příjmu

Mikrofinancování není řešením pro extrémně chudé obyvatele, proto se musí chudí lidé rozdělit do několika skupin, které je přiblíží. (Opočenská, Kunová, 2012)

Extrémně chudí – lidé z této skupiny nemají finanční prostředky na pokrytí základních lidských potřeb, jakými jsou bydlení nebo jídlo. Může se jednat o sociálně vyloučené obyvatele, lidi se zdravotním postižením nebo bez domova. Pro takové klienty není určeno mikrofinancování, protože v budoucnu by mohl nastat problém se splácením půjčky. Mikrofinancování přispívá na podporu podnikání a ne na okamžitou spotřebu.

Ekonomicky aktivní chudí - Jedná se o skupinu obyvatel, kdy jsou pokryty základní lidské potřeby, jakými jsou zdravotní péče, jídlo a bydlení. Nejsou bohužel schopni ze svých příjmů nic ušetřit. Jsou velmi rizikovou skupinou, protože jakákoliv nečekaná událost v jejich životě může jejich finanční situaci výrazně zhoršit až existenčně ohrozit. Pro tuto skupinu je mikrofinancování určeno, jelikož nevyužijí finanční prostředky k okamžité spotřebě, ale k založení podnikání či rozvoje stávajícího.

Nižší střední příjmová třída - obyvatelé patřící do této příjmové skupiny mají určité uspokojivé zázemí a jsou schopni uspořít malé částky. Pro tuto skupinu není

mikrofinancování primárně určeno. Často ho ovšem využívají, protože získání půjčky je pro ně snadné díky důvěře založené právě na již stabilním příjmu jedinců. U těchto půjček se předpokládá větší investovaná částka, která v budoucnu přinese o to vyšší zisky.

3 Mikrofinancování v Latinské Americe

Mikrofinancování slaví v Latinské Americe velký úspěch. Mnohým obyvatelům z Mexika a Argentiny byla poskytnuta malá půjčka, která jim pomohla vést jejich malé podniky. Díky tomu se poukázalo na nezbytnost těchto půjček a rozšířilo se podvědomí o vládním zanedbávání, nedostatečnosti a neschopnosti. V důsledku toho se spousta zemí Latinské Ameriky zavázala k péči o životy svých občanů ve větší míře, než doposud. (IMOW, 2007)

Škála finančních služeb, která je poskytována se stále rozšiřuje a inovuje. Zpočátku se jednalo pouze o rentabilní půjčky pro malé a neformální městské podniky vzhledem k situaci v těchto zemích. S mikrofinancováním se setkáme ve všech zemích Latinské Ameriky, největší podpory se mu dostává v Peru, Bolívii a San Salvadoru. I v jednotlivých zemích se setkáme s nerovnoměrnostmi v rámci jednotlivých regionů. Ve větších latinskoamerických zemích mikrofinancování zatím zaostává, přestože se zde vzhledem k velikosti vyskytuje větší počet chudých. Mezi tyto země patří Brazílie, Mexiko a Argentina. (Navajas, Tejerina, 2006: 1)

S rozvojem mikrofinancování na počátku 21. století se v Latinské Americe se rozšířil i výběr věřitelů. Některé nevládní organizace se spojily s bankami, družstevními záložnami, státními institucemi, nadacemi i soukromými podnikateli. V Peru Bolívii a Hondurasu vytvořily regulační orgány specializované nebankovní charity pro věřitele. Finanční instituce vykonávají dohled, který je nutný, aby bylo vše v souladu s předpisy stanoveným příslušným finančním úřadem. Mezi mikrofinančními poskytovateli a bankou je nejvýraznější rozdíl v nižších kapitálových požadavcích a omezeném počtu dostupných služeb. Nevládní organizace mohou poskytovat převážnou část úvěrů, ale v zemích kde je mikrofinancování novější jsou soukromé banky a státní instituce většími poskytovateli mikropůjček. (Latin America Bureau, 2012)

Obr. 1. Mapa Latinské Ameriky se zaznačeným Peru

Zdroj: AmandaGoesPc, 2013

3.1 Historie mikrofinancování v Latinské Americe

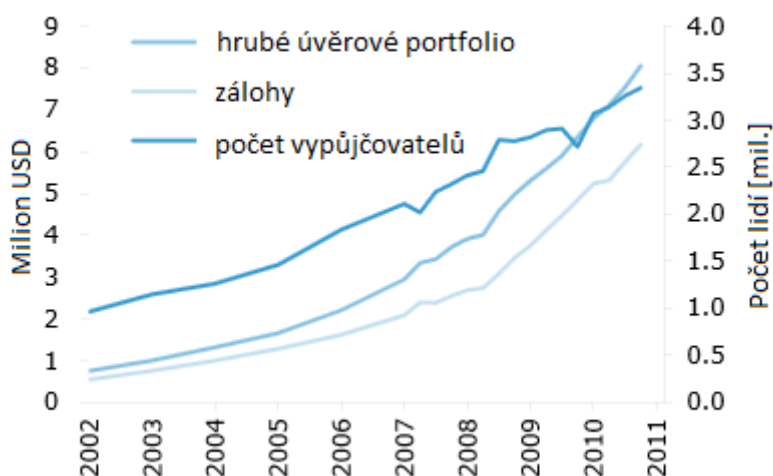
Průkopnickou zemí byla Brazílie v roce 1970. Za průkopníka mikrofinancování v Latinské Americe se považuje Pancho Otero, první výkonný ředitel pro Prodem, což je bolivijská nevládní organizace založena v roce 1986. (Edyficar, 2013)

S rozšířením mikrofinancování se v Latinské Americe můžeme setkat na počátku 80. let 20. století. Vzhledem k tíživé sociální situaci ve většině zemí, kvůli diktaturám bylo obtížné mikrofinancování rozšířit. Bylo navrženo mnoho metod a způsobů řešení tak, aby bylo vhodné pro jednotlivé státy. V prvopočátcích byly tyto metody vyvinuty převážnou částí nevládními organizacemi (NGOs) a zůstávaly mimo formální finanční systémy. Přesto je nejvíce uznávanou institucí v oblasti mikrofinancování Latinské Ameriky nevládní organizace Finca, protože za dobu svého působení nashromáždila mnoho zkušeností a znalostí, jak efektivně půjčovat. Od konce 80. let 20. století byl počet klientů v Latinské Americe spolu s Jihovýchodní Así nejrychleji se rozšiřující ve světě. V této době se výrazně zvýšil počet obyvatel, kteří dostali příležitost požádat o půjčku. (Navajas, Tejerina, 2006: 1)

4 Peru

V Peru žije v současné době okolo 29,4 milionů obyvatel a hrubý národní důchod na obyvatele činí 5500 amerických dolarů ročně. Ekonomická situace Peru zaznamenává v posledních letech růst. Přesto byl její vývoj dlouhodobě ovlivňován traumatem z konfliktu trvajícího v letech 1980 – 2000 mezi státem a levicovými partyzánskými skupinami. První ekonomický rozmach bych zaznamenal v roce 2000 a v roce 2011 měla Peru jednu z nejrychleji rostoucích ekonomik. (BBC, 2012)

Obr. 2. Růst mikrofinancí v Peru

Zdroj: Responsibility, 2012

4.1 Demografie

Podle posledního sčítání v roce 2014 žije v Peru 30 814 175 obyvatel. Z toho 15 % bělochů, 2 % černochů, 37 % míšenců původního obyvatelstva a bělochů a 45 % tvoří potomci původního indiánského obyvatelstva. Peruánské občanství má 98 % obyvatelstva. V periferních oblastech žijí Ekvádorci, Bolivijci a Brazilci. Žije zde i zhruba 1 milion obyvatel čínského původu a 500 tisíc osob japonského původu. Je zde velké procento migrace, ale vzhledem ke zlepšující životní situaci obyvatelstva v posledních letech převyšuje imigrace. Největší podíl obyvatelstva tvoří lidé v produktivním věku (39 %). (Central Intelligence Agency, 2008)

V hlubinách amazonského deštného pralesa žijí i v dnešní době indiánské kmeny, které nemají kontakt s okolním světem. Odhaduje se, že existuje okolo 15 kmenů. Peruánská vláda musí čelit problémům spojeným s expandováním jejich půdy. Kmeny jsou extrémně citlivé a

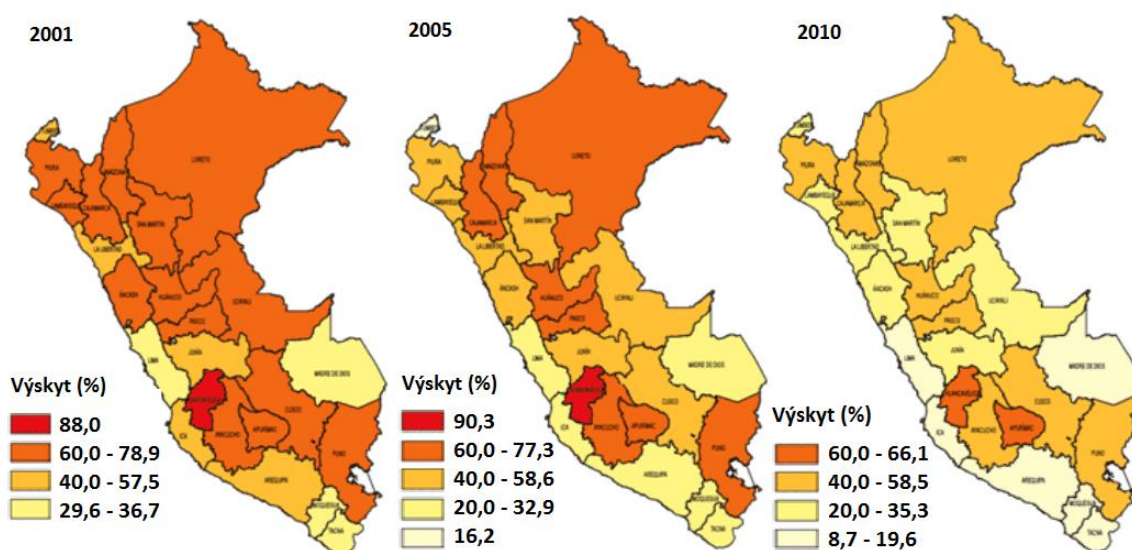
nemají imunitu proti západním chorobám. V případě zabrání jejich půdy obyvatelstvu hrozí vymření. (Survival International, 2014)

4.2 Mikrofinancování v Peru

Mikrofinancování se ve velkém odvíjí od investorů a místních vlád. Peru má ideální podnikatelské a politické prostředí pro tyto aktivity. Při průzkumu, který zkoumal vhodné státy pro mikrofinancování se Peru umístilo na prvním místě žebříčku v roce 2009. Bangladéš, kde tento koncept vzniknul, se při průzkumu nedostal ani mezi prvních 30 států. Pořadí států se zkoumalo podle tří kritérií: regulační rámec dané země, investiční klima (včetně účetních standardů) a kvalita mikrofinančních služeb. Peru se na prvním místě umístilo dva po sobě následující roky 2009 - 2010, přičemž by nebylo překvapení, kdyby se v některém z následujících let opět umístilo. V posledních dvou desetiletích zde mikrofinanční sektor vzrostl v průměru o 19 % ročně. (Financial Times, 2010)

Statistiky dokazují, že prostředí mikropůjček v Peru prospívá věřitelům více než samotným dlužníkům. Takové prostředí věřitele motivuje k dalším ziskovým investicím a dlužníkům pomáhají vytvářet nová pracovní místa v rozvojových zemích. Příliv věřitelů a finančních prostředků je pro Peru přínosem. Problémem zůstává, že mnoho mikrofinančních institucí je ziskových, protože jejich úrokové sazby jsou velmi vysoké. Proto je nutná regulace ze strany státu, aby nebylo mikrofinancování zneužito na vydělávání, místo původního zamýšleného plánu pomoci chudým. (ProJournó, 2013)

Obr. 3. Výskyt celkové chudoby

Zdroj: Responsibility, 2012

4.2.1 Historie mikrofinancování v Peru

První mikrofinanční instituce v Peru vznikly v 80. letech, ale opravdového rozmachu dosáhly až v 90. letech. Byla to nepříznivá doba, kdy mnoho podnikatelů krachovalo a obyvatelé měli stále méně finančních prostředků. To bylo důsledkem vysoké inflace, terorismem, institucionálním členěním, ekonomickým kolapsem i přírodními katastrofami. V těchto letech se nejednalo pouze o nárůst inflace, k tomu došlo už v letech 1970, ale od roku 1895 se téměř zdvojnásobila. V letech 1980 zde byl také otevřený teroristický konflikt, který měl za následek, že vláda postupně ztrácela kontrolu nad velkou částí státu. Následkem celého konfliktu bylo narušení hospodářství a celkové oslabení ekonomiky. Mnoho obyvatel se stalo dlužníky, kteří ztratili schopnost splácet své dluhy. Situace byla ještě zhoršena mezinárodní dluhovou krizí, která propukla v rozvojových zemích v roce 1983. Z Peru byly staženy velké finanční prostředky, které potřebovalo na chod státu. Peru se v těchto letech nevyhnuly ani přírodní katastrofy. Nastala velká změna klimatu spojená s ničivými dešti v severních pouštních oblastech Peru. Katastrofa dostala název El Niño. V průběhu několika let ničila silnice, zavlažovací systémy, domovy i úrody obyvatel. Peru zažilo 30 let nepříznivých přírodních, sociálních i hospodářských podmínek a stále se plně nezotavila. (Instituto del Peru, 2013)

4.2.2 Časová osa mikrofinancování v Peru

Tab. 1. Časová osa

1950 – 1960	Založení prvních záložen, úspor a úvěrů. Zřídil Priest Daniel McLellan.
1968	Vytvoření Acción Comunitaria del Perú (Akce Společnosti Peru).
Počátky 80. let	Gabriel Gallo Olmos a Claus-Peter Zeitinger IPC - začali stavět obecní spořitelnu (CMAC) v Peru.
80. léta	Podpora mikrofinančních modelů za technické a finanční pomoci.
1982	Acción International uvádí na trh první soběstačný mikroúvěrový program Progreso.
Počátky 90. let	Vývoj a podpora mikropodniků - začala se sledovat úvěrová historie klientů.
1992	Peru vytvořilo venkovské spoření a úvěrové banky (CRAC) na podporu rozvoje finančního sektoru ve venkovských oblastech.
1994	Založení organizace EDPYMEs na stimulování nevládních organizací v usilování o formalizaci.
1997	Soukromé úvěrové instituce se sídlem v Peru.

Zdroj: Responsibility, 2012

4.3 Role vlády v rozvoji

Mikrofinanční instituce v posledních letech stále rozšiřují svůj dosah působnosti a zvyšují svůj majetek, proto je nutná větší regulace ze strany státu. Mikrofinanční instituce se postupem času staly regulovanými subjekty, které mohou zachytit spoření a především jasné vyjádření funkcí v jejich správních radách, což je nezbytné pro jejich efektivní řízení. (GDRC, 1998)

Finanční sektor Peru se po dvě desetileté úspěšně rozvíjel. Během této doby se soustředil na 40 regulovaných místních bank a pomohl 3,5 milionům chudým domácnostem, aby snížily své náklady. Díky tomu mohl sektor zůstat ziskovým, což následně vedlo ke snížení úrokových sazeb u půjček. Peru se považuje za vzor v mikrofinancování, protože vzestup, který zde mělo, vedlo úměrně ke snížení oficiální míry chudoby. Na dosažení takového úspěchu je nezbytné vybudovat silný finanční sektor, který je nezbytnou podmínkou hospodářského rozvoje. Veřejným tajemstvím úspěchu mikrofinancí je zde regulace a přísný dohled, který by měl být vzorem pro ostatní země. (Responsability, 2012)

4.3.1 Právní rámec

V roce 2008 proběhla poslední úprava zákona o finančních a pojistných systémech, který zahrnuje pravidla pro všechny finanční instituce a banky působící v Peru.

- Stát se nesmí podílet na finančním systému.
- Společnosti finančního systému mohou volně nastavit úrokové sazby a poplatky na svých úvěrech. V případě stanovení úrokové sazby musejí dodržovat limity stanovené centrální bankou.
- Měřit celkovou zadluženost jednotlivců a provést kontrolu bankovních společností má za úkol vrchní dozor bankovníctví a pojišťovnictví.
- Každých šest měsíců všechny společnosti finančního systému, které přijímají vklady od veřejnosti, musí obdržet hodnocení alespoň od dvou ratingových agentur.
- Společnosti, ředitelům a všem zaměstnancům je zakázáno sdílení informací o klientech bez písemného souhlasu klienta.

Vrchní dozor bankovníctví a pojišťovnictví je autonomním orgánem, který stojí funkčně za regulací a dohledem nad finančním systémem v Peru. Regulované MFIs jsou povinny podávat zprávy vrchnímu dozoru bankovníctví prostřednictvím zpráv každý měsíc, protože jednou z funkcí vrchního dozoru bankovníctví je ochrana veřejných zájmů zajištěním stability a solventnosti firmy. Proto také požaduje, aby finanční instituce vydávající půjčky, formálně posuzovaly své klienty. (Boston University center for finance, law and policy, 2014)

4.3.2 Peruánská regulace

Regulace mikrofinancování je v Peru založena na několika hlavních pilířích. (Responsability, 2012)

- Modulární různorodost regulačních typů a nárůst mobility mezi nimi
- Rozsáhlý dohled
- Nediskriminace mezi tuzemským a zahraničním kapitálem
- Omezit státní intervence, až na výjimky (Banco de la Nación, Banco Agropecuario)
- Svoboda alokace kapitálu

- Svoboda určování cen (úrokové sazby a provize)
- Povolení k přijímání vkladů pro několik regulačních forem (banky, poskytovatelé finančních služeb)

Peruánské principy jsou na vysoké úrovni a především přináší požadované výsledky. Okolní země by se měly nechat těmito principy inspirovat. Vládní intervence, cenová regulace, absence vzestupné mobility nebo přímý zákaz přijímání vkladů patří mezi nejvýznamnější překážky v poskytování přístupu chudých k financím. Peníze daňových poplatníků vlády využívají k výkonu své rozvojové agendy. Taková iniciativa je vítána v případě, že veřejná podpora nebrání vzniku soukromých trhů. V případě dobrého uchopení mikrofinancování může vést k vytváření hodnot v rozvoji nových trhů a segmentů trhu. (Responsability, 2012)

4.3.3 Řízení rizik

Většina států Latinské Ameriky má přiměřenou politiku pro mikrofinanční produkty na bydlení. Peru patří mezi státy, které se snaží mobilizovat dostatečný kapitál, aby pozvednul zájem o mikrofinancování bydlení. Mikrofinanční instituce a vláda se snaží o snížení rizik, zvláště po přírodních katastrofách. Peru se minulosti s přírodními katastrofami setkalo už mnohokrát. Proto vláda věnuje tomuto problému větší pozornost, než je tomu u jiných zemí. Snížením rizika půjčováním chudým, vláda podporuje půjčovatele ze soukromého sektoru, aby vstoupily na trh. Vzhledem k tomu se vláda snaží, aby regulace příliš neuspěla a neodradila tak případné věřitele. Musí si také dát pozor, aby neuskutečnila intervence, které by měly negativní vliv na trh. Vláda může stimulovat věřitele prostřednictvím speciálních programů na podporu MFIs a marketingu. (Goldberg, Palladini, 2010: 70)

4.3.4 Rizika

Trh se nemůže rozvíjet bez určitého rizika, které s ním souvisí. Riziko se odvíjí od jeho identifikace, sledování a uchopení. Peru se od začátku snaží o velkou transparentnost informací, aby umožnila subjektům na trhu rychle reagovat na měnící se tržní signály. Vzhledem k neustále aktualizovaným ukazatelům současné situace a podle jasně vymezeného rámce stanovených pravidel ze strany vlády a silné expanzi mikrofinancování mají MFIs vhodné podnikatelské prostředí. I přes relativně rychle rostoucí počet MFIs na trhu a tím

rostoucí konkurenci, nemusela vláda díky dosud učiněným opatřením zasahovat do trhu. (Goldberg, Palladini, 2010: 69-70)

4.3.5 Úvěrové úřady

Úvěrové úřady zastávají důležitou roli v mikrofinancování v Peru. Úvěrové úřady shromažďují informace o regulovaných věřitelích. Banky a regulované MFIs jsou povinny sdílet informace o svých klientech. Informace musí být aktuální a zahrnují celkový dluh, ale i výchozí záznamy na měsíční bázi. Díky tomu se Peru řadí mezi země s nejkompaktnějšími informacemi na světě. Dostatek informací napomáhá vládě hlouběji prozkoumat tyto půjčky a snížit úvěrové riziko prostřednictvím tržního mechanismu.

Rozmanité a rozsáhlé informace o klientech, vysoká úroveň likvidity na trhu a otevřený přístup ke zdrojům financování napomohl k rostoucím číslům sdílených klientů (klienti dvou nebo více institucí) a schválení vyšších půjčovaných částek. S tím se pojí rizika, ale díky úvěrovým úřadům se jim dá předejít nebo jsou následně rychle rozpoznatelná. (Responsability, 2012)

4.3.6 Cajas Municipales

Jedním z velmi úspěšných odvětví mikrofinancování ze strany státu je tzv. Cajas Municipales, neboli tzv. obecní spořitelny. Jedná se o měnové finanční instituce vlastněné obecní správou. Cajas Municipales jsou jednou z pěti institucionálních úprav, které se týkají peruánského mikrofinancování. Jsou podrobeny úřednímu nařízení podle peruánského orgánu pro bankovníctví. Stát založil Cajas Truillo, která slouží jako vzor pro podniky. Díky experimentování v kombinaci s účinnou regulací ze strany státních orgánů se jedná o ilustrativní příklad. Díky dostatečné informovanosti mohla kombinovat flexibilitu řízení rizik v kombinaci s bezpečnostními opatřeními. Cílem vlády byla založit instituci, která poskytne úvěr lidem s nízkými příjmy a zároveň podpoří decentralizaci hospodářského rozvoje v Peru. Cajas Truillo si zakládá na přístupu k zákazníkům a dnes má jednu z vedoucích mikrofinančních pozic. Klíčem pro posuzování příspěvatelů do Cajas Truillo jsou kompetentní a loajální zaměstnanci, rozvinuté systémy pro informační technologie a provozní organizace. Cajas Truillo tak poskytl dobré mikrofinanční zázemí a příklad regionům. V současnosti existuje 13 Cajas Municipales s celkově 514 kancelářemi plošně v každém z 25 peruánských regionů. Většina působnosti je mimo hlavní město Limu. Mají 40,6 % podíl na

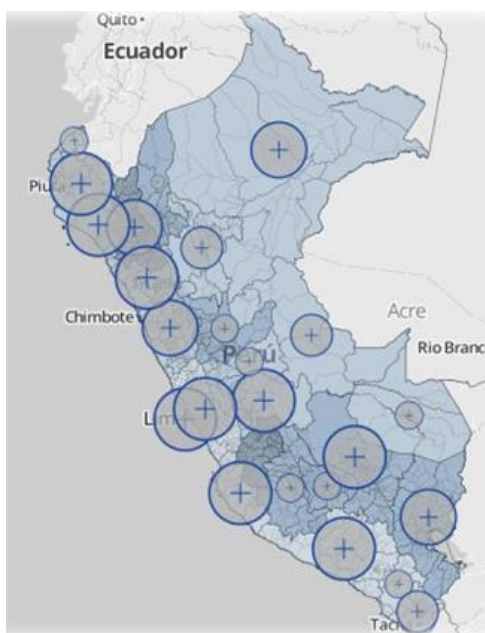
všech poskytnutých půjčkách. Prvních 6 bylo založeno v letech 1982 - 1986 napříč Peru. (Evidence and lessons from Latin America, 2012)

4.3.7 Důležitost finančního sektoru

Pro udržení hospodářského růstu je nezbytný finanční rozvoj. Finanční systémy poskytují životně důležité služby, protože hodnotí, poskytují obraz, alokují kapitál a sledují jeho využívání, usnadňují transakce a řídí rizika.

Pokud je jakýkoliv podnik nebo domácnost vyloučen z přístupu k finančním systémům, může to do budoucna vážně ovlivnit jeho živobytí. V Peru nemá 47 % obyvatelstva přístup k tradičním bankovním službám, skoro polovina domácností nemá vedený ani tradiční bankovní účet. Proto je zde mikrofincování řešením a silně si naklonilo chudobu postižených oblastí, týkající se zejména oblastí na venkově. Lidé v těchto oblastech byli bankami opomíjeni především z důvodu nedostatečného finančního zabezpečení nebo bohatství, proto nebyli pro banky vhodnými klienty. V důsledku toho přicházejí lidé o možnost nejen půjček, ale i spořicíh účtů, pojištění a transferů. Malé podniky, které mají přístup k těmto bankovním službám se mohou lépe uchytit na trhu a především řídit rizika spojená s podnikáním. (Goldberg, Palladini, 2010: 70)

Obr. 4. Dostupnost finančních služeb

Zdroj: Mixmarket, 2014

4.3.8 Dotace

MFIs v Peru jsou podporovány prostřednictvím státních dotací. Většina MFIs na podporu domácností velké dotace nepotřebuje. Mikrofinanční zprostředkovatelé preferují dotace, které jim umožní poskytovat příznivou úrokovou míru a odměny za rychlé splacení. Celý proces spočívá v odměně vypůjčovatele za rychlé a bezproblémové splacení půjčky. Vypůjčovatelé jsou tímto odměňováni s ohledem na rychlý obrat peněz a možnost pro MFIs vrácené finanční prostředky znovu v krátké chvíli investovat. (Goldberg, Palladini, 2010: 69-70)

4.3.9 Zneužívání mikropůjček

Peru má v současnosti jedno z nejlepších mikrofinančních prostředí, takové prostředí je velice lákavé pro věřitele. Mnoho bank ve velkých městech ovšem půjček zneužívá, jelikož se snaží být hodně ziskové. Vysokých zisků potom dosahují poskytnutím vysokých úvěrů, které nejsou pro dlužníky výhodné. Některé MFIs poskytují úvěr se 100 % úročením. Dlužníci si vzhledem k nemožnému přístupu k jiným bankovním službám tyto půjčky půjčují. Dlužníci většinou nemají předchozí zkušenosti úvěry, takže nevědí, jak je to pro ně nevýhodné. Nejvíce takto vydělávající MFI v Peru je Caja Huancayo, která se proti obviněním brání tím, že půjčuje vyšší částky, v průměru okolo 5 – 7 tisíc dolarů. Klienti si podle Caja Huancayo mohou dovolit a především jsou ochotni splácet vyšší úrokové sazby, aby tím zajistily růst svého podnikání. Vyšší úrok by měl dlužníky vést také větší odpovědnosti a přimět žadatele o úvěr brát své závazky vážně. (ProJourno, 2013)

4.3.10 Problém okamžité spotřeby

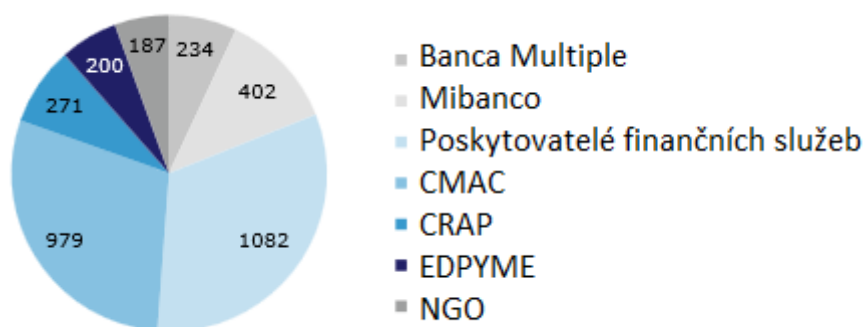
Peruánský finanční sektor musí věnovat pozornost, aby se úvěry nevynakládaly na spotřebu. Když úvěr není investován do rozvoje podnikání a dlužník ho spotřebuje okamžitě, jeho finanční situace se vyřeší velmi krátkodobě a vzhledem k tomu, že finance nebyly použity do rozvoje podniku, dlužník není schopný splácet a dostává se do chronického zadlužení. Proto je nutná regulace i úsilí ze strany MFIs, aby měly přehled o svých dlužnících a jejich investicích, případně jim poskytly cenné rady. (The Guardian, 2014)

4.4 Mikrofinanční instituce

V současné době je v Peru 73 institucí poskytujících mikrofinanční služby. (MIX Market, 2012)

Mezi nimi lze nalézt i instituce specializující se především na podporu postavení žen v Latinské Americe. Jednou z takových organizací je Per Mujer. V celkovém počtu poskytnutých půjček, ovšem zaujímají menší místo. (Pro Mujer, 1990) Největší počet půjček poskytnutých v Peru má neziskové sdružení Adea Andahuaylas, které svoji práci vykonává na základě spolupráce s místními, národními i mezinárodními institucemi. (MIX Market, 2001)

Obr. 5. Počet dlužníků podle regulačního typu v tisících

Zdroj: Responsibility, 2012

4.4.1 Světové srovnání

V Jižní Americe a Karibské oblasti je 20 zemí ve, kterých se setkáme s mikrofinancováním. V počtu mikrofinančních institucí se Peru nachází mezi státy s největším počtem těchto institucí. Peru zapůjčilo v roce 2013 nejvíce peněz v celkové výši 10 038 700 349 milionů dolarů a nejen oproti ostatním zemím v této oblasti, ale celosvětově se žádný stát k tomuto číslu ani nepřiblížil. Nejbliže byla Kolumbie s 7 664 865 836 miliony americkými dolary, přestože v ní působí pouze 18 mikrofinančních institucí. Mimo Jižní Ameriku a Karibskou oblast bylo nejvíce celosvětově zapůjčeno v Indii s 5 438 693 238 miliony americkými dolary rozložených v 87 institucích. Proto bychom mohli Peru zařadit

mezi země s největšími znalostmi a zkušenostmi v oblasti mikrofinancování. (MIX Market, 1997)

4.4.2 Financiera Edyficar

Jedním z největších poskytovatelů půjček je Financiera Edyficar, která se specializuje na poskytování služeb malým podnikatelům a firmám. Funguje jako nepolitická, nenáboženská a nezisková soukromá mezinárodní organizace. (MIX Market, 1997)

Financiera Edyficar je založená na propagaci zdravého vedení mezi různými týmy na základě osvědčených postupů a zkušeností získaných za dobu své existence. Snaží se o maximální spokojenost zákazníků, vytváří s nimi důvěrný vztah na podporu reálné znalosti o jejich finančních potřebách. Všechny činnosti, akce a každodenní praxe, se zaměřují na prosazování podstaty vize, kterou je správa sociálního udržitelného rozvoje. (Edyficar, 2004)

Z údajů za rok 2013 bylo zjištěno, že poskytla půjčky 522 056 lidem v celkové hodnotě 937,3 milionů amerických dolarů. (MIX Market, 1997)

4.4.3 MiBanco

MiBanco je soukromá banka napomáhající k rozvoji malých podniků a mikropodniků. Za svůj úspěch vděčí odhodlanosti a dobrému podnikatelskému plánu, který má za hlavní cíl rychle dosáhnout měřítka na pokrytí důležitých provozních nákladů navzdory stále rostoucímu konkurenčnímu prostředí. V současnosti je poskytovatelem největšího množství zapůjčeného objemu peněz v Peru. V roce 2013 půjčila celkovou částku 1,6 milionů amerických dolarů 363 784 dlužníkům. MiBanco byla založena v roce 1998 převzetím nevládní organizace Acción Comunitaria del Perú, která měla 33 zkušenosti s prací s drobnými peruánskými podnikateli. MiBanco mělo původně 13 poboček, po třech letech od založení jich bylo 25 a jejich počet stále narůstá. (MIX Market, 1997)

4.4.4 IDESI Lambayeque

IDESI Lambayeque se nestátní nezisková organizace, která se specializuje na inovativní a efektivní kvalitní služby, díky kterým chtějí podpořit konkurenceschopnost mikropodnikatelů. Jedná o jednu z nejmenších NGOs v Peru. Podle údajů z roku 2008 poskytla ve srovnání s ostatními NGOs nejmenší finanční půjčky v celkové 252,205 milionů amerických dolarů a tyto půjčky byly rozděleny mezi 745 lidí. (MIX Market, 1997)

4.4.5 Mentors – Per

Mentors – Per je jedna z menších nestátních neziskových organizací působících v Peru. V roce 2011 poskytla půjčky v celkové hodnotě 255,744 milionů amerických dolarů mezi 1 037 lidí. Oproti IDESI Lambayeque je patrné, že přestože poskytnuly velmi podobný obnos peněz, rozdíl v počtu žadatelů o půjčku je 292 lidí. Z toho vyplývá, že se Mentors – Per půjčuje menší částky většímu množství lidí, kteří jsou většinou v existenční krizi a mikropůjčka je často jejich poslední možností. IDESI Lambayeque se zatím ale specializuje spíše na podporu mikropodnikatelů, kteří potřebují větší půjčky. (MIX Market, 1997)

Sama organizace na svých webových stránkách uvádí, že je její prioritou zlepšení kvality života pro rodiny prostřednictvím programů vzdělávání, poradenství a mikrofinančních služeb se zaměřením na sociální rozvoj. Do budoucna by organizace chtěla rozšířit své pole působnosti na co největší oblast Peru a zaměřit se především na ženy žijící v chudobě. Na oficiálních stránkách lze najít příklady rodin, kterým byla poskytnuta půjčka. Přestože se jedná o menší NGO, její prezentace a informace uvedené na webových stránkách by mohli konkurovat i větším MFIs. (Mentors Peru, 2009)

4.4.6 Crediscotia

Crediscotia je nebankovní finanční instituce (NBFI), což je instituce, která nemá plnou bankovní licenci, nebo není pod dohledem národní nebo mezinárodní bankovní regulační agentury. (Wikipedia, 2015)

V ohledu mikrofinancování je pro ni snadnější poskytování bankovních služeb, mezi které řadíme i poskytování mikropůjček. Crediscotia poskytla podle údajů sesbíraných z 30. června již v roce 2015 1 026 405 862 milionů amerických dolarů, které rozdělila mezi 632,711 lidí.

Její prioritou je zajištění finančního řešení pro jednotlivce, ať už jako zaměstnance nebo samostatně výdělečné osoby v rozvíjejících se částech Peru. Crediscotia chce tímto přispět k celkovému rozvoji Peru. Do budoucna si dala za cíl zaměřit se na jednotlivce s nízkými a středně nízkými příjmy a poskytnout jim příležitost ke zlepšení kvality jejich života. Crediscotia se zároveň snaží i o motivaci potenciálních partnerů a adekvátní výnosy pro akcionáře. (MIX Market, 1997)

5 ZÁVĚR

Chudoba je celosvětový problém a je nespočet nástrojů i názorů, jak tento problém řešit, ať už politických, ekonomických nebo sociálních. Mikrofinancování rozhodně můžeme považovat za mocný nástroj v boji proti chudobě, přestože se jedná o relativně mladý fenomén.

Na světě existují miliony chudých lidí bez přístupu k bankovním službám, proto je pro ně obtížné, až skoro nemožné svoji životní situaci změnit. Mikrofinancování je převratné ve svojí myšlence poskytnout lidem tuto možnost. Existuje mnoho neziskových organizací darující lidem finanční prostředky. Mikrofinancování ale neposkytuje peníze na okamžitou spotřebu, snaží se lidem doopravdy zvednout jejich životní úroveň a získat určité zázemí, které je pro mnoho lidí ze západního světa samozřejmostí, jako je pojištění nebo úspory do budoucnosti. Rozdíl mikrofinancování oproti jiným formám pomoci podle mě nejlépe vystihuje čínské přísloví: „Daruješ-li člověku rybu, nakrmíš ho na den, naučíš-li ho lovit, dáš mu potravu pro celý život.“ Mikrofinancování pomáhá lidem rozvíjet své drobné podnikání a díky tomu neřeší problém chudoby krátkodobě a nárazovými finančními injekcemi. Důležité je i uvědomit si situaci, kdy se naskytne možnost pomoci člověku, který svoji životní situaci nemohl i přes své snažení změnit kvůli nemožnosti přístupu k tradičním bankovním službám. Takový člověk je vděčný a opravdu se snaží investovat poskytnutou půjčku co nejefektivněji, protože dostal šanci. I takový lidský faktor dává mikrofinancování velký potenciál a šanci na dlouhodobou udržitelnost.

I u mikrofinancování si musíme ale dát pozor na jeho zneužívání. Konkrétním případem v Peru byla Caja Huancayo, která poskytovala půjčky lidem se 100 % úročením a lidé jich využívají, protože jsou pro ně pořád výhodnější než lichvářské půjčky. Proto je důležitá role vlády v rozvoji mikrofinancování na území každého státu. Peru zvolilo velice účinnou strategii, a proto zde mikrofinancování dosahuje úspěchu a snížení oficiální míry chudoby v některých regionech během desetiletého období až o 20 %. Ani v dnešní době nemá ale 47 % peruánského obyvatelstva přístup k tradičním bankovním službám. Peruánská vláda od začátku vyjadřovala mikrofinancování podporu, a tak je tomu i dnes. Dobrým příkladem bylo v tomto směru založení obecních spořitelů. Peru si od začátku uvědomovalo důležitost finančního sektoru a fakt, že pomoc chudým povede nejen ke zlepšení jejich životní úrovně, ale do budoucna pozvedne celý finanční systém. Peru si v rámci efektivity zavedlo kromě již stanovených pilířů i své vlastní, více konkrétnější. Zde je zajímavé, že se snaží o rozsáhlý

dohled a velký sběr dat i informací, z části ale může Peru působit spíše jako pozorovatel, protože zachovává svobodu určování cen, to se týká úrokových sazeb a provizí. Zde je důležité, aby peruánská vláda zasáhla v případě, že začne být mikrofinancování zneužíváno. Už dnes můžeme sledovat úspěchy mikrofinancování, přesto je zde stále mnoho prostoru ke zdokonalování poskytovaných služeb.

Mikrofinancování je ovšem na dobré cestě a pokud bude dodržována jeho hlavní myšlenka pomoci chudým a nebude zneužito k čistě výdělečným účelům, může změnit život mnoha lidem nejen v Peru, ale na celém světě.

6 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ

- [1] AmandaGoesPc. *27 Months in Perú* [online]. [cit. 2015-05-21]. Dostupné z: <http://amandagoespc.blogspot.cz/2011/09/world-wide-schools-hello-challis-jrhigh.html>
- [2] AMIT K. BHANDARI, Amit K.Ashok Kundu. *Microfinance, risk-taking behaviour and rural livelihood*. Dordrecht: Springer, 2013. ISBN 978-813-2212-843.
- [3] ANDERSON S., BALAND J. (Srpen2002): *The Economics of Roscas and Itrahousehold Resource Allocation*, The Quarterly Journal of Economics, Volume 117, Number 3
- [4] BBC. *Peru country profile* [online]. [cit. 2015-05-21]. Dostupné z: http://news.bbc.co.uk/2/hi/americas/country_profiles/1224656.stm
- [5] Best Buy Investments. *Mikrofinance* [online]. [cit. 2015-05-21]. Dostupné z: http://bbi.cz/read_only/user_images/MIKROFINANCE.pdf
- [6] Boston University Center for Finance law and Policy. *Peru* [online]. [cit. 2015-11-19]. Dostupné z: <http://www.bu.edu/bucflp/countries/peru/>
- [7] Central Intelligence Agency. *The World Factbook* [online]. [cit. 2015-05-21]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/pe.html>
- [8] CGAP. *Key Principles od Microfinance* [online]. [cit. 2015-05-21]. Dostupné z: <http://www.cgap.org/publications/key-principles-microfinance>
- [9] Dream Life. *Mikroúvěry, aneb jak se dělá správná charita*. [online]. [cit. 2015-05-21]. Dostupné z: <http://dreamlife.cz/mikrouvery-aneb-jak-se-dela-spravna-charita/>
- [10] Evidence ale lessons from Latin America. *Peruvian Microfinance's Caja municipal model* [online]. [cit. 2015-05-21]. Dostupné z: http://ella.practicalaction.org/sites/default/files/130412_ECO_Mic_BRIEF4.pdf
- [11] Financial Times. *Peru: The Worlds best chmate for microfinance* [online]. [cit. 2015-05-21]. Dostupné z: <http://blogs.ft.com/beyond-brics/2010/10/05/peru-the-worlds-best-climate-for-microfinance/>

- [12] Financiera EDYFICAR. *NOSOTROS* [online]. [cit. 2015-05-21]. Dostupné z: <http://www.edyficar.com.pe/Edyficar/ServletPortal?accion=getPage&tipo=4&idContenido=45&categoria=1>
- [13] Forbes. *The Rigidity of Microcredit* [online]. [cit. 2015-05-21]. Dostupné z: <http://www.forbes.com/sites/evapereira/2010/10/22/the-rigidity-of-microcredit/>
- [14] FULLER D. (1998): *Credit union development: Financial inclusion and exclusion*, Geoforum, Volume 29, Issue 2
- [15] GDRC. *Principles and Practices of Microfinance Governance* [online]. [cit. 2015-05-21]. Dostupné z: <http://www.gdrc.org/icm/govern/govern.pdf>
- [16] GOLDBERG, Mike a Eric PALLADINI. *Managing risk and creating value with microfinance*. Washington, D.C.: World Bank, 2010, xvii, 122 p. ISBN 08-213-8235-7.
- [17] HOLLIS, A.; SWEETMAN, A. 1998. Microcredit: What Can We Learn From the Past? *World Development*. 1998, Vol. 26, No. 10, pp. 1875-1891.
- [18] Instituto del Peru. *A History of Microfinance in Peru* [online]. [cit. 2015-05-21]. Dostupné z: http://www.institutodelperu.org.pe/descargas/the_mustard_tree_web.pdf
- [19] International Museum of Women. *Is Microcredit the Answer for Latin America?* [online]. [cit. 2015-05-21]. Dostupné z: <http://imow.org/economica/stories/viewStory?storyId=3691>
- [20] International Labour Office. *Monitoring guidelines for semi-formal financial institutions active in small enterprise finance* [online]. [cit. 2015-05-21]. Dostupné z: http://www.ilo.int/wcmsp5/groups/public/@ed_emp/documents/publication/wcms_118280.pdf
- [21] Investopedia. *Microfinance* [online]. [cit. 2015-05-21]. Dostupné z: <http://www.investopedia.com/terms/m/microfinance.asp>
- [22] Kiva. *About Microfinance* [online]. [cit. 2015-05-21]. Dostupné z: <http://www.kiva.org/about/microfinance>
- [23] Latin America Bureau. *An overview of Microfinance in Latin America* [online]. [cit. 2015-05-21]. Dostupné z: <http://lab.org.uk/an-overview-of-microfinance-in-latin-america>

- [24] LEDGERWOOD, Joanna. *Microfinance handbook: an institutional and financial perspective*. Washington, D.C.: World Bank, 1999, xvi, 286 p. ISBN 08-213-4306-8.
- [25] Mentors Peru. *Misión* [online]. [cit. 2015-10-24]. Dostupné z: <http://mentorsperu.blogspot.cz/2009/04/mision.html>
- [26] Microfinance Info. *Micro Financial Institutions* [online]. [cit. 2015-05-21]. Dostupné z: <http://www.microfinanceinfo.com/micro-financial-institutions/>
- [27] MIX Market. *ADEA Andahuaylas* [online]. [cit. 2015-05-21]. Dostupné z: <http://www.mixmarket.org/mfi/adea-andahuaylas>
- [28] MIX Market. *Financiera Edyficar* [online]. [cit. 2015-05-21]. Dostupné z: <http://mixmarket.org/mfi/financiera-edyficar>
- [29] MIX Market. *MiBanco* [online]. [cit. 2015-05-21]. Dostupné z: <http://mixmarket.org/mfi/mibanco>
- [30] MIX Market. *Peru* [online]. [cit. 2015-05-21]. Dostupné z: <http://www.mixmarket.org/mfi/country/Peru>
- [31] MIX Market. *IDESI Lambayeque* [online]. [cit. 2015-10-24]. Dostupné z: <http://mixmarket.org/mfi/idesi-lambayeque>
- [32] MIX Market. *Crediscotia* [online]. [cit. 2015-10-24]. Dostupné z: <http://mixmarket.org/mfi/crediscotia>
- [33] myELEN. *Mikrofinance – trh budoucnosti?* [online]. [cit. 2015-05-21]. Dostupné z: <http://www.myelen.com/index.php/cs/blog/entry/59-mikrofinance-trh-budoucnosti>
- [34] myELEN. *Ručit důvěrou a buvola pomalu splácet* [online]. [cit. 2015-05-21]. Dostupné z: <http://www.myelen.com/index.php/cs/blog/entry/62-ru%C4%8Dit-d%C5%AFv%C4%9Brou-a-buvola-pomalu-spl%C3%A1cet>
- [35] NAVAJAS, Sergio; TEJERINA, Luis. *Microfinance in Latin America and the Caribbean : How large is the market?* Washington, D.C.: Inter-American Development Bank. 2006, 53 s.
- [36] NOVÁČEK, Pavel. *Rozvojová studia - vybrané kapitoly*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2014, 238 s. ISBN 978-802-4439-587.

- [37] OPOČENSKÁ, Martina a Anna KUNOVÁ. *Mikrofinance: globální rozvojové vzdělávání a zahraniční rozvojová spolupráce aneb společně proti chudobě*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Powerprint, 2012, 115 s. ISBN 978-80-87415-49-8.
- [38] ProJourno. *The Truth About Microfinance in Peru* [online]. [cit. 2015-05-21]. Dostupné z: <http://projourno.org/2013/09/the-truth-about-microfinance-in-peru/>
- [39] Pro Mujer. *WHO WE ARE* [online]. [cit. 2015-05-21]. Dostupné z: <http://promujer.org/who-we-are/>
- [40] Responsibility. *Peru – Model Market for Microfinance* [online]. [cit. 2015-05-21]. Dostupné z: <http://www.responsability.com/data/docs/en/1646/Research-Insight-2013-Peru-Model-Market-for-Microfinance.pdf>
- [41] Rozvojovka. *Zázrak se nekoná: Potenciál, limity a rizika mikrofinancí* [online]. [cit. 2015-05-21]. Dostupné z: <http://www.rozvojovka.cz/clanky/1014-zazrak-se-nekona-potencial-limity-a-rizika-mikrofinanci.htm>
- [42] Rural Finance. *TYPES AND ROLES OF FORMAL FINANCIAL INSTITUTIONS PROVIDING AGRICULTURAL CREDIT* [online]. [cit. 2015-05-21]. Dostupné z: http://www.ruralfinance.org/fileadmin/templates/rflc/documents/1151072141672_Doc_2_2___Agricultural_training_manual_Vigano.pdf
- [43] Small Business. *What Is the Difference Between a Microloan and Microcredit* [online]. [cit. 2015-05-21]. Dostupné z: <http://smallbusiness.chron.com/difference-between-microloan-microcredit-39307.html>
- [44] Social Science Research Network. *Credit Officers and Loan Granting in Microfinance: Brazilian Evidence* [online]. [cit. 2015-05-21]. Dostupné z: http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1729234
- [45] Survival International. *The Uncontacted Indians of Peru* [online]. [cit. 2015-05-21]. Dostupné z: <http://www.survivalinternational.org/tribes/isolatedperu>
- [46] SVITÁKOVÁ, Jiřina. *Mikrofinancování z dobré i stinné stránky: aneb.. jak to funguje a zkušenosti českých organizací*. 1. vyd. Brno: Nadační fond Mikrofinance, 2011, 89 s. ISBN 978-802-6009-429.

- [47] The Global Development Research. *Comparing Formal and Informal Financial Sectors* [online]. [cit. 2015-05-21]. Dostupné z: <http://www.gdrc.org/icm/formal-informal.html>
- [48] The Grameen Bank. *Awards Received by Grameen Bank* [online]. [cit. 2015-05-21]. Dostupné z: http://www.grameen.com/index.php?option=com_content&task=view&id=21&Itemid=139
- [49] The Grameen Bank. *Prof. Muhammad Yunus & Grameen Bank Awarded The Nobel Peace Prize for 2006* [online]. [cit. 2015-05-21]. Dostupné z: http://www.grameen.com/index.php?option=com_content&task=view&id=12
- [50] The Guardian. *Does microfinance really help poor people?* [online]. [cit. 2015-05-21]. Dostupné z: <http://www.theguardian.com/global-development-professionals-network/2014/oct/08/developing-countries-informal-economies-microfinance-financial-inclusion>
- [51] UNESCO. *Grameen Bank* [online]. [cit. 2015-05-21]. Dostupné z: <http://www.unesco.org/education/poverty/grameen.shtml>
- [52] Wikipedia. *Non bank financial institution* [online]. [cit. 2015-10-24]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Non-bank_financial_institution

7 SEZNAM ZKRATEK

CGAP - Consultative Group to Assist Poor (*Konzultační skupina pro pomoc chudým*)

CMAC - Caja Municipal de Ahorro y Crédito (*Obecní spořitelny a úvěry*)

EDPYME - Entidad de Desarrollo para la Pequeña y Microempresa (*Developerské entity pro malé podniky*)

G8 - Group of Eight (*Sdružení osmi nejvyspělejších států světa*)

HDP - Gross Domestic Product (*Hrubý domácí produkt*)

MDGs – Millennium Development Goals (*Rozvojové cíle tisíciletí*)

MFIs – Micro Financial Institutions (*Mikrofinanční instituce*)

MIX - Microfinance Information Exchange (*mikrofinanční portál*)

myELEN - my Electronic Loan Exchange Network (*mikrofinanční portál*)

NBFI - non-bank financial institution (*nebankovní finanční instituce*)

NGOs - Non Governmental Organizations (*Nestátní neziskové organizace*)

OSN - United Nations (*Organizace spojených národů*)

SHGs – Self-help Gross (*svépomocná skupina*)

USA - United States of America (*Spojené státy americké*)

8 SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ

Obr. 1. Mapa Latinské Ameriky se označeným Peru.....	25
Obr. 2. Růst mikrofinancí v Peru.....	26
Obr. 3 Výskyt celkové chudoby.....	28
Obr. 4. Dostupnost finančních služeb.....	33
Obr. 5. Počet dlužníků podle regulačního typu v tisících.....	35
Tab. 1. Časová osa.....	29